

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI
JOQARI BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM INNOVACIYALAR
MINISTRLOGI

“TASTIYIQLAYMAN”

Ózbekstan Respublikası

Joqarı bilimlendiriw, ilim hám
innovaciyalar ministrlogi

” _____ 2026-jıl

Ózbekstan Respublikası Prezidenti hám ataqlı mámleketlik
stipendiyalarına talabanlardı tańlap alıw boyınsha

ÓZBEKISTAN TARIYXI

páninen baǵdarlama

Bul baǵdarlama Ózbekstan Respublikası Prezidenti hám ataqlı mámleketlik stipendiýalarına talaban studentler ushın mólsherlengen.

Dúziwshiler:

Seytimbetov M.Q. Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti, Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan tariyxı kafedrası docenti, tariyx ilimleri doktori (DSc), docent.

Saymanov S.S. Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti, Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan tariyxı kafedrası docenti, tariyx ilimleri kandidati, docent.

Yelmuratov I.Ǵ. Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti, Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan tariyxı kafedrası docenti, tariyx ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent.

Saparov Z.S. Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universiteti, Ózbekstan hám Qaraqalpaqstan tariyxı kafedrası assistenti, tariyx ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), assistant.

Pikir bildiriwshiler:

Turǵanov B.Q. Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı, Tariyx kafedrası docenti, tariyx ilimleri doktori (DSc), docent.

Qayıpnazarov A.Sh. Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı, Tariyx kafedrası docenti, tariyx ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent.

Kirisiw

Ózbekstannıń mámleketlik gárezsizligin qolğa kirgiziwi sebepli xalqımızdıń ásirlik ármanı orınlanıp, óz tágdirin ózi belgilew, keleshegin ózi qurıw imkaniyatına iye boldı. Qısqa dáwirde jámiyetimizdiń jámiyetlik-siyasiy turmısınń barlıq tarawlarında unamlı ózgerisler júz berdi. Álbette, bunday úlken ózgerisler sebepli gárezsizlikti ásirler dawamında árman etken xalqımızdıń áyyemgi tariyxımızğa bolğan múnásibeti tıp-tiykarınan ózgerdi. Gárezsizlik sharapatı menen tariyxımızdı obyektiv izertlew, onı xalqımızğa haqıyqıy tárizde usınıw imkaniyatı jaratıldı. Watanımız tariyxın úyreniwge baylanıslı izertlewlerge ayrıqsha itibar qaratılıp, jas áwladtı tariyxqa húrmet, ata-babalardan maqtanış sezimi menen tárbiyalaw wazıypası mámleketlik siyasat dárejesine kóterildi. Sebebi, jańa jámiyet qurıw keleshek áwladtıń ruwxıy dúnyasına baylanıslı. Demek, xalqımızda milliy ideya, joqarı ruwxıy pazıyletlerdi qalıplestiriwde, jas áwladtı Watan rawajlanıwı, xalıq tágdiri ushın ideyalıq gúres ruwxında tárbiyalawda, olardıń joqarı ruwxıy jetik insan bolıp qalıplesiwinde, Ózbekstan tariyxı pániniń áhmiyeti sheksiz.

Barlıq joqarı bilimlendiriw mákemeleriniń birinshi basqışında Ózbekstan tariyxı páni oqıtıladı. Ózbekstan tariyxı páni oqıw baǵdarlamasına kirgizilgen teoriyalıq hám konceptual - metodologiyalıq temalar insaniyat ushın eń áhmiyetli baylıq – ruwxıyattı joqarılátıw, onı jaslar qálbi hám sanasına tereń sińdiriw mazmunında oqıtıladı.

Ózbekstan tariyxı páni tariyxıy waqıyalardı analiz etiw, olardıń sebepleri hám mánisin, ishki hám sırtqı faktorların, ulıwma hám ózine tán nızamlılıqların ashıp beriwdi názerde tutadı. Bul óz náwbetinde, student jaslardı erkin hám keń pikirlew qábiletine iye, joqarı mánawiyatlı kámil insan etip tárbiyalawğa hám olarda milliy ideya, tariyxıy oy-pikirdi qalıplestiriwge járdem beredi.

1. Tema. Ózbekstan tariyxı pániniń predmeti, teoriyalıq-metodologiyalıq tiykarları, derekleri hám áhmiyeti.

Ózbekstan tariyxı pániniń predmeti, izertlew obykti, teoriyalıq metodologiyalıq principi, Ózbekstan tariyxınıń dúnya xalıqları tariyxı menen úzliksiz baylanıslılıǵı.

Ózbekstan tariyxınıń áhmiyetli mashqalaları. Ózbekstan tariyxın úyreniwde materiallıq hám jazba dereklerdiń ornı hám áhmiyeti. Ruwxıy jetik, sanasında milliy ideya hám Watan rawajlanıw ideologiyası ústin bolgan, joqarı mánawiyatlı kámil insanlardı tárbiyalawda Ózbekstan tariyxı pániniń ornı.

Ózbekstan Respublikası Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev bárkamal áwlad, ruwxıy jetik shaxstı tárbiyalawda tariyx pániniń ornı hám áhmiyeti haqqında.

2. Tema. Oraylıq Aziya - jáhán civilizaciyasınıń ajıralmas bólegi.

Ózbekstan – áyyemgi civilizaciya hám mádeniyat besigi.

Antropogenez procesi. Áyyemgi adamlardıń turmıs tárizi, shuǵıllanǵan kásipleri.

Paleolit dáwiri. Paleolit dáwiri dáslepki xojalıǵındaǵı ózgerisler. Neandertal adamı.

Mezolit dáwiri. Neolit dáwiri. Tas qurallardıń jetilistiriliwi. Sharwashılıq hám diyqansılıq.

Eneolit dáwiri. Bronza dáwirindegi sociallıq-ekonomikalıq ózgerisler.

Orta Aziyada dáslepki qala mádeniyatınıń payda bolıwı. “Avesto” nıń insan ruwxıylıǵın qalıplestiriwdegi ornı.

3. Tema. Ózbek mámleketshiliginiń qalıplesiwi hám dáslepki rawajlanıw basqıshları.

Mámleketlik strukturalardıń qalıplesiw shárt-sharayatları hám faktorları. Dáslepki qalalar. Dáslepki basqarıw sisteması. Dáslepki mámleketler. Áyyemgi Xorezm mámleketi. Xorezm mámleketinde social-ekonomikalıq hám mádeniy turmıs.

Áyyemgi Baktriya mámleketi. Social-ekonomikalıq hám mádeniy turmıs. Soǵd (Soǵdiana). Ahamaniylerdiń Orta Aziyanı basıp alıwı. Jergilikli xalıqtıń basqınshılardıǵa qarsı azatlıq ushın gúresi. Tumaris. Shıraq. Skunxa. Frada. Ahamaniyeler húkimdarlıǵı dáwirinde social-ekonomikalıq turmıs.

Aleksandr Makedonskiy bassılıǵındaǵı grek-makedon áskerleriniń Orta Aziyaǵa atlanısı. Spitamen. Salavkiyerler húkimranlıǵı dáwiri. Grek-Baktriya mámleketi. Ellin mádeniyatı. Davan mámleketi. Social-ekonomikalıq turmısı. Qang mámleketi. Ekonomikalıq turmısı. Afrigiyerler dinastiyası dáwirinde Xorezm. Kushan patshalıǵı dáwirinde social-ekonomikalıq turmıs. Mádeniy – ruwxıy turmıs. Áyyemgi jazıw mádeniyatı. Ullı jipek jolınıń qalıplesiwi hám rawajlanıw basqıshları. Ózbek xalqı etnogenezi.

4. Tema. Dáslepki orta ásirlerde jámiyetlik-siyasiy, ekonomikalıq, mádeniy turmıs.

Xioniyler hám kidariyerler. Eftaliyerler húkimranlıǵı dáwirinde social-ekonomikalıq hám mádeniy turmıs.

Türk qaǵanlıǵının júzege keliwi. Türk qaǵanlıǵı tárepinen Orta Aziya hám Ural aldǵı ayaqlarınıń basıp alınıwı. Social-ekonomikalıq hám mádeniy turmıs. Batıs Türk qaǵanlıǵı. Tún yabǵu.

Arab xalifalığı tárepinen Orta Aziyağa ámelge asırılğan basqınshılıq atlanısları. Arab xalifalığına qarsı azatlıq háreketleri. Abu Muslim basshılığındağı háreket. Gurak hám Devashtish. Xalıq qozgalańları. Muqanna kóterilisi. Islam dininiń tarqalıwı. Qurani-Kárim – muqaddes kitap. Hádísler hám olardıń jámiyetlik-siyasıy áhmiyeti. Islam dini táliymatın rawajlandırıwda Orta Aziyalı alımlardıń úlesi. Ruwxıy jetiklikke erisiw jolında muhaddisler miyrasınıń áhmiyeti.

5. Tema. IX-XII ásirlerde jámiyetlik-siyasiy, ekonomikalıq turmıs.

Ata-babalarımızdıń jáhán civilizaciyası rawajlanıwına qosqan úlken úlesi.

IX ásir baslarında Mawarawnnaxr. Tahiriylar mámleketi. Social-ekonomikalıq turmıs. Samaniylar dinastiyası. Ismayıl Samaniy. Social-ekonomikalıq turmıs.

Qaraxaniylar húkimranlığı. Social-ekonomikalıq turmıs.

Ġaznawiyler mámleketi. Maxmud Ġaznawiy dáwirinde mámlekettiń kúsheyiwı. Ġaznawiyler menen Seljukiylar arasındağı soqlıǵısıw.

Seljukiylar mámleketi. Social-ekonomikalıq jaǵday. Xorezmshah-Anushteginiylar dinastiyasınıń hákimiyat basına keliwi. Sultan Atsız. Sultan Takash iskerligi. Muhammed Xorezmshah. Social-ekonomikalıq jaǵday hám mádeniy turmıs. Oyanıw dáwiri. IX-XII ásirler Orta Aziyada mádeniy rawajlanıw. Bayt ul-hikma.

Xorezm Mamun akademiyası. Enciklopedist ilimpazlar. Al-Xorezmiy. Al-Ferganiy. Abu Rayxan Beruniy xızmeti. Abu Ali ibn Sino. Ilimpazdıń medicina tarawındağı jetiskenlikleri. Al-Farabiy – ullı enciklopedist alım. Mahmud Qashqariy. Axmed Yugnakiy. Yusuf Has Hajib.

IX-XII ásirlerde islam dini hám sufizm. Imam Buxariy. “Jome as-Sahih”. Hádísler sıpatlaması. Imam Termiziy. Yusup Hamadaniy. Ahmad Yassawiy. Abduxalıq Ġijduwaniy. Sufizm iliminiń júzege keliw shárt-sharayatları. IX-XII ásirlerde arxitektura hám kórkem óner.

6. Tema. Mongollarlar basqınshılıǵı hám zulımlıǵına qarsı gúres.

Jalalatdin Manguberdi – márt hám batır sárkarda.

Shingısxan (Temushin) mámleketi. Shingısxan hám Sultan Muhammed Xorezmshah qatnasıqları.

Bahawaddin Raziy. Otırar waqıyası. Mongollardıń Orta Aziyağa basqınshılıq atlanısları. Mongollar hújimi qarsańında Xorezmshahlar mámleketi. Otırar qorganıwı. Xojend qamalı.

Temur Malik mártligi. Buxara hám Samarqandtıń basıp alınıwı. Gurganj (Úrgenish) qamalı.

Najmiddin Kubranıń mártligi.

Jalalatdin Manguberdi-jurt qorǵawshısı. Párwan sawashı. Sind sawashı. Jalalatdin Manguberdiniń Orta Shıǵıstaǵı xızmeti. Mongol basqınshılıǵı hám zulımılıǵına qarsı gúrestiń dawam etiliwi.

Úlkede mongollar húkimranlıǵınıń ornatılıwı hám onıń aqibetleri. Shaǵatay ulısınıń dúziliwi. Mahmud Yalawash. Maxmud Tarabiy kóterilisi. Kebekxannıń hákimshilik hám aqsha reformaları. Qazanxan dáwirinde hákimiyat ushın ishki gúrestiń kúsheyiwi. Shaǵatay ulısınıń pıtırańqılıqqa ushırawı. Mádeniy turmıs.

7. Tema. Amir Temur hám temuriyler dáwirinde social-ekonomikalıq, siyasıy hám mádeniy turmıs.

XIV ásir ortalarında Mawarawnnaxrdaǵı jámiyetlik-siyasıy jaǵday. Amir Temurdıń siyasıy gúres maydanına kirip keliwi. Amir Temur hám Amir Xuseyin. Sarbadarlar háreketi. Amir Temur hákimiyatınıń ornatılıwı. Amir Temurdıń áskeriy atlanısları. Amir Temur-ullı mámleketlik ǵayratker, ataqlı sárkarda. “Kúsh - ádillikte.” Amir Temurdıń Orta Aziya hám jáhán tariyxında tutqan ornı.

Saltanattı basqarıw sisteması. Armiyanıń dúzilisi hám áskeriy tártip. “Temur túzikleri” – mámleket basqarıw sistemasındaǵı áhmiyetli derek sıpatında. Xojalıq hám mádeniy turmıs. Oraylasqan mámlekettiń bólshekleniwi.

Shaxrux Mirza húkimranlıǵı dáwirinde temuriyler saltanatı. Mawarawnnaxrda Mirza Uluǵbek húkimranlıǵı. Mirza Uluǵbek dáwirinde mádeniyat, ilim hám ádebiyattıń rawajlanıwı.

Ishki kelispewshilik hám gúreslerdiń háwij alıwı. Mawarawnnaxrda Abusaid hám onıń ulları, Xorasanda Xusayn Bayqara húkimranlıǵı. XV ásirdeń ekinshi yarımında ilim, ádebiyat hám mádeniyat. Álisher Nawayınıń siyasıy hám ádebiy xızmeti.

8. Tema. Orta Aziya aymaqlarınıń xanlıqlarǵa bólinip ketiwi, onıń sebepleri hám aqibetleri.

Muhammed Shaybaniyxan. Babur hám Shaybaniyxan. Mawarawnnaxrda shaybaniyler húkimranlıǵınıń ornatılıwı. Social-ekonomikalıq hám mádeniy turmıs.

Abdullaxan II. Buxara xanlıǵında ashtarxaniyeler (janiyeler) dinastiyası húkimranlıǵı. Buxara xanlıǵınıń jámiyetlik-siyasıy hám ekonomikalıq awhalı. Mámlekette ishki gúres, pıtırańqılıqtıń kúsheyiwi hám onıń tiykargı sebepleri. Buxara xanlıǵında hákimiyattıń mańǵıt ámirleri qolına ótiwi. Buxara ámirliginde mádeniy turmıs. Buxara-islam hám aǵartıwshılıq orayı.

Xiywa xanlığının dúziliwi. Shaybaniylerdiń Xiywadaǵı húkimranlıǵı. Qońıratlar dinastiyasınıń hákimiyat basına keliwi. Qaraqalpaqlar. Social-ekonomikalıq jaǵday. Mádeniy turmıs.

XVIII ásirde Fergana oypatlıǵındaǵı siyasiy jaǵday. Qoqan xanlığına tiykar salınıwı. Xanlıqtıń aymaǵı hám xalqı, jámiyetlik-siyasiy, ekonomikalıq turmısı. Qoqan xanlığındaǵı ishki gúres. Xalıq narazılıǵının kúsheyiwi. Qoqan xanlığında mádeniy turmıs. Xanlıqlardaǵı siyasiy-huqıqıy bilim hám diniy kóz-qarastıń jámiyettiń ruwxıy, materiallıq turmısındaǵı ornı.

9. Tema. Ózbek xanlıqlarınıń Rossiya imperiyası tárepinen basıp alınıwı. Kolonial zulımlıǵına qarsı milliy-azatlıq háreketi. Jadidshilik.

XIX ásir ortalarında ózbek xanlıqlarınıń jámiyetlik-siyasiy hám ekonomikalıq awhalı. Orta Aziya máselesinde anglishan-rus básekilesiwi. Qoqan xanlığı aymaqlarına hújim. Tashkent qoǵanıwı. Jizzax, Óratepa sawashları.

Türkstan general-gubernatorlıǵı. Buxara ámirliginiń Rossiya imperiyası vassalına aylandırılıwı. Xiywa xanlığına basqınshılıq atlanısı.

Xiywa xanlığının Rossiya imperiyası vassalına aylandırılıwı. Qoqan xanlığında siyasiy qıyınshılıq. Xalıq kóterilisleri. Rossiya imperiyası tárepinen Qoqan xanlığının saplastırılıwı.

Fergana wálayatınıń dúziliwi. Rossiya imperiyasınıń kolonial siyasatı, basqarıw sisteması. Áskeriy basqarıw tártibi. Rossiya imperiyasınıń ekonomikalıq ústemligin ornatiw ilájları. Agrar siyasat. Xalıqtı kóshirip keltiriw siyasatı.

Koloniallıqtı kúsheytiwge qaratılǵan mádeniy hám aǵartıwshılıq siyasatı. Kolonial zulımlıǵına qarsı milliy azatlıq háreketleri. Fergana oypatlıǵındaǵı xalıq háreketleri. Tashkent qozǵalanı. Andijan qozǵalanı. Jadidshilik háreketi hám onıń belgili wákilleri. Birinshi jáhán urısınıń úlke turmısına unamsız tásiiri. Xalıqtıń narazılıǵının kúsheyiwi. 1916-jılǵı xalıq kóterilisi hám onıń xarakteri.

10. Tema. Türkstanda totalitar sovet hakimiyatınıń ornatılıwı. Sovet hakimiyatınıń Ózbekstanda ámelge asırǵan jámiyetlik-siyasiy, ekonomikalıq siyasatı.

1917-jıl fevral burjua-demokratiyalıq revolyuciyası hám onıń Türkstanga tásiiri. Sovetler hákimiyatınıń ornatılıwı. Türkstan avtonomiyası. Qoqan apatshılıǵı. Türkstan ASSR. Áskeriy kommunizm siyasatı.

Sovet hákimiyatına qarsı qurallı háreket. Xiywa xanlığı. “Jas xiywalılar”. Xiywa xanlığının awdarılıwı. Xorezm Xalıq Sovet Respublikası.

Buxara ámirliǵı. “Jas buxaralılar”. Ámir hákimiyatınıń awdarılıwı. Buxara Xalıq Sovet Respublikası. XX ásir 20-jıllarında jámiyetlik-siyasiy hám ekonomikalıq jaǵday. Jer-suw reformaları.

Orta Aziyada milliy aymaqlıq shegaralanıw. Ózbekstan SSR. Qaraqalpaqstandaǵı jámiyetlik-siyasiy hám ekonomikalıq awhal. Industriallastırıw hám agrar siyasat. Kollektivlestiriw siyasatı. Kulaklastırıw. “Mádeniy revolyuciya”. Hákimshilik-buyırıqpazlıq basqarıw. Siyasıy repressiyalar.

Ekinshi jáhán urısı. Xojalıq hám sociallıq turmıstıń áskeriy tártipke salınıwı. Urıs jıllarında Ózbekstan sanaatı. Ilim hám mádeniyat. Ózbekstanlılardıń fronttaǵı mártlikleri.

11. Tema. Ózbekstanda sovet mámleketiniń ámelge asırǵan sociallıq, ekonomikalıq, mádeniy siyasatı hám onıń aqıbetleri (1946-1991-j.).

Ózbekstan ekinshi jáhán urısı jıllarınan keyingi tikleniw jıllarında.

XX ásir 50-60-jılları Ózbekstandaǵı ekonomikalıq turmıs.

XX ásirdeń 70-jıllarında respublikadaǵı jámiyetlik-siyasiy awhal. Sh. Rashidov iskerligi. Ekonomikanıń shiyki zat jetistiriwge qaray baǵdarlanıwı. Paxta monopoliyası.

XX ásir 50-80-jılları respublikanıń mádeniy turmısı. Ilim. 80-jıllardıń ortalarındaǵı jámiyetlik-siyasiy, ekonomikalıq, ruwxıy turmıstaǵı krizis. “Qayta quriw” hám onıń sheklengenligi.

“Paxta isi”, “ózbekler isi”. Fergana tragediyası.

Respublika jámiyetlik-siyasiy turmısındaǵı ózgerisler. Kadrlar siyasatında milliy mápler ústinliginiń ósip barıwı. “Paxta isi” niń qayta kórip shıǵılıwı hám tariyxıy ádilliktiń tikleniwi.

Social-ekonomikalıq hám mádeniy turmıs. I.Karimov – Ózbekstan Respublikasınıń Birinshi Prezidenti. Gárezsizlik Deklaraciyası hám onıń áhmiyeti. 1991-jıl avgust waqıyaları. SSSRdın kriziske ushırawı.

12. Tema. Ózbekstanda mámleket gárezsizliginiń qolǵa kirgiziliwi. Huqıqiy demokratiyalıq mámleket qurıw hám puqaralıq jámiyet tiykarların qalıplestiriw.

Ózbekistan mámleketlik gárezsizliginiń járiyalanıwı hám onıń tariyxıy áhmiyeti.

1991-jıl 29-dekabrdegi referendum hám ulıwma xalıq tárepinen Ózbekstan Respublikası gárezsizliginiń maqullanıwı. I.Karimovtıń Ózbekstan Respublikası Prezidenti etip saylanıwı. Siyasıy reformalar.

Mámleket hákimiyatınıń milliy, huqıqıy, demokratiyalıq tiykarlarınıń qáliplesiwi. Nızam shıǵarıwshı, atqarıwshı hám sud hákimiyatı. Kóp partiyalıqlıq sistemasına tiykar salınıwı.

Ózbekstan parlamenti. Eki palatalı parlament. Ministrler Kabineti, onıń atqarıwshı hákimiyattıń áhmiyetli buwını sıpatındaǵı ornı. Xalıq xojalıǵı sisteması basqarıwındaǵı reformalar.

Sud hákimiyatı reformaları. Jergilikli mámleketlik hákimiyat uyımları. Puqaralardıń ózin-ózi basqarıw uyımları. Milletler aralıq tınıshlıq hám tatıwlıq. Málimleme sistemasın erkinlestiriw.

13. Tema. Ǵárezsizlik jıllarında Ózbekstandaǵı social-ekonomikalıq, ruwxıy-mádeniy rawajlanıw. Ózbekstan hám jáhán jámiyetshiligi.

Rawajlanıwdıń “Ózbek modeli”. Ekonomikalıq reformalar. Menshiklestiriw. Kóp ukladlı ekonomika. Isbilermenliktiń rawajlanıwı. Bazar infrastrukturasınıń forması. Ekonomikadaǵı tereń strukturalıq ózgerisler. Agrar reformalar. Ekonomikalıq turaqlılıqtıń támiyinleniwi. Kúshli sociallıq siyasat. Ruwxıy qádiriýatlardıń tikleniwi. Milletler aralıq qatnasıqlardaǵı turaqlılıq. “Bilimlendiriw haqqında” ǵı nızam hám “Kadrlar tayarlaw milliy baǵdarlaması”. Ilimniń rawajlanıwı. Mádeniyat hám kórkem óner. Dene tárbiyası hám sport. Qaraqalpaqstannıń social-ekonomikalıq, mádeniy-aǵartıwshılıq rawajlanıwı.

Sud hákimiyatı reformaları. Jergilikli mámleketlik hákimiyat uyımları. Puqaralardıń ózin-ózi basqarıw uyımları. Milletler aralıq tınıshlıq hám tatıwlıq. Málimleme sistemasın erkinlestiriw.

Tınıshlıqtı súyiwshı ǵárezsiz sırtqı siyasat tiykarlarınıń islep shıǵılıwı. BMSH, EQBSh menen birge islesiwdiń jolǵa qoyılıwı. Shanxay birge islesiw shólkemi hám Ózbekstan. Ózbekstan hám ǴMDA. Xalıqaralıq terrorism, diniy ekstremizmge hám “ǵalabalıq mádeniyat” nıqabı astındaǵı ruwxıy qáwip-qáterlerge qarsı gúresiwdе Ózbekstannıń tutqan ornı. Ózbekstan Respublikası Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev tárepinen social-ekonomikalıq reformalardıń jáne de jedellestiriliwi. 2017-2021-jıllarǵa mólsherlengen Ózbekstan Respublikasın jáne de rawajlandırıw boyınsha Háreketler strategiyası. “Háreketler strategiyası” nan – Rawajlanıw strategiyasına qaray” principi tiykarında 2022-2026-jıllarǵa mólsherlengen Jańa Ózbekstannıń rawajlanıw strategiyasınıń islep shıǵılıwı. Jańa Ózbekstannıń rawajlanıw strategiyasınıń mazmun-mánisi hám tiykarǵı baǵdarları. “Rawajlanıw strategiyası” sheńberinde ámelge asırılıp atırǵan keń kólemli reformalar.

Sabaqlıqlar hám oqıw qollanbalar dizimi:

Tiykargı ádebiyatlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2023. – 80 b.
2. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистоннинг “Яшил” тараққиёт йули. – Тошкент: “O‘zbekiston” нашриёти. 2025. – 336 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Ҳозирги замон ва Янги Ўзбекистон. – Тошкент: “O‘zbekiston” нашриёти, 2024. – 560 б.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yolini qat’iy davom ettiramiz. 6-jild. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2023. – 536 b.
5. Мирзиёев. Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: “O‘zbekiston” нашриёти, 2021. – 464 бет.
6. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. 3-jild. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2019.
7. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimiz roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2018.
8. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan quramiz. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2017.
9. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2017.
10. O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha harakatlar strategiyasi to‘g‘risida. PF – 4947-sonli O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 07.02.2017.
11. Klichev O. O‘zbekiston tarixi. V qism. – Toshkent: Bayoz, 2025.
12. Murtazayeva R.X. va boshqalar. O‘zbekistonning eng yangi tarixi. – Toshkent, 2022. – 347 b.
13. Sagdullayev A. va boshqalar. Qadimgi O‘rta Osiyo tarixi. – T.: Universitet, 2004-y.
14. Sagdullayev A. va boshqalar. O‘zbekiston tarixi: davlat va jamiyat taraqqiyoti. – T.: Akademiya, 2000-y.
15. Seytimbetov M.Q. Ózbekstan tariyxı (Ózbekstannıń eń áyyemgi dáwirinen XVI ásir basına shekem) I bólim. Sabaqlıq. – Tashkent: METHODIST NASHRIYOTI, 2026. – 332 b.
16. Seydametova G., Djumashev A. Ózbekistan tariyxı (XVI ásirden XX ásir baslarına shekem). – Nókis: Bilim, 2024.

17. O'zbekiston tarixi. I kitob. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik / Mas'ul muharrir A.S.Sagdullayev. – Toshkent: VNESHESIFORM, 2019. – 643 b.

18. O'zbekistonning yangi tarixi. Birinchi kitob. Turkiston chor Rossiyasi mustamlakachiligi davrida. – T.: Sharq, 2000-y.

19. O'zbekistonning yangi tarixi. Ikkinchi kitob. O'zbekiston sovet mustamlakachiligi davrida. – T.: Sharq, 2000-y.

20. O'zbekistonning yangi tarixi. Uchinchi kitob. Mustaqil O'zbekiston tarixi. – T.: Sharq, 2000-y.

21. O'zbekiston davlatchiligi tarixi ocherklari. – T.: Sharq, 2001-y.

22. O'zbekistonning davlat muassasalari tarixi. I qism. (Eng qadimgi davrlar – XIX asming o'rtalari). Mas'ul muharrir Z.A. Saidboboyev. – Toshkent: TURON-IQBOL, 2021. – 392 b.

23. O'zbekiston tarixi. (Eng qadimgi davrdan bugungi kungacha) I-X jild. Asqarov A. va boshq. – Toshkent: Ma'naviyat, 2023.

24. Ўзбек давлатчилиги тарихи. (мил. авв. II минг йиллик иккинчи ярми – мил. III аср). I жилд. Масъул мухдррирлар Э.В.Ртвеладзе, Д.А.Алимова. – T.: Akademnashr, 2021. – 552 б.

25. Qoraqalpog'iston tarixi (1917-1994 yy.). Nukus: 1995.

26. Eshov. B.J. O'zbekistonda davlat va mahalliy boshqaruv tarixi. – T.: Yangi asr avlodi, 2012.

27. Eshov B., Adilov A. O'zbekiston tarixi. II kitob. Oliy o'quv yurtlarining tarix fakulteti talabalari uchun darslik. – Toshkent: "NIF MSH", 2024. – 430 b.

28. Eshov B., Adilov A. O'zbekiston tarixi. I Jild. Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2014. – 628 b.

29. Eshov B., Adilov A. O'zbekiston tarixi. II Jild. Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik. – Toshkent: 2015. – 458 b.

30. Zamonov A., Egamberdiyev A. O'zbekiston tarixi. IV qism. Barcha mutaxassisliklar uchun darslik. – Toshkent, Bayoz, 2022.

31. Zamonov A.T. va boshq. O'zbekiston tarixi. I qism. – Toshkent: Bayoz, 2024.

32. Zamonov A.T. va boshq. O'zbekiston tarixi. II qism. – Toshkent: Bayoz, 2024.

33. Zamonov A.T. O'zbekiston tarixi. III qism. – Toshkent: Bayoz, 2023.

Qosimsha ádebiyatlar:

34. "Avesto". "Yasht" kitobi. O'zbek tiliga M. Is'hoqov ilmiy-izohli tarjimalari. – T.: Sharq, 2001.

35. A'zamxo'jayev S. Turkiston muhtoriyati. – T.: Ma'naviyat, 2000.
36. Abu Nasr Forobiy. Fozil odamlar shahri. – T.: Fan, 1993.
37. Abulg'oziy B. Shajarayi turk. - T.: Cho'lpon, 1992.
38. Abulqosim Firdavsiy. Shohnoma. Uch jildlik. – T.: G'afur G'ulom nashriyoti, 1984.
39. Ahmedov B. Sohibqiron Temur (hayoti va ijtimoiy-siyosiy faoliyati). – T.: Fan, 1996.
40. Aliyev A. Mahmudxo'ja Behbudiy. – T.: Yozuvchi, 1994.
41. Amir Olimxon. Buxoro xalqining hasrati tarixi. – T.: Fan, 1991.
42. Amir Temur Ko'ragon. Zafar yo'li. – T.: Nur, 1992.
43. Axmedov E. O'zbekiston shaharlari. – T.: O'zbekiston, 1998.
44. Bobobekov H.N. Qo'qon tarixi. – T.: Fan, 1996.
45. Buniyotov Z. Anushtegin Xorazmshohlar davlati (1097-1231). – T.: G'afur G'ulom nashriyoti, 1998.
46. Eshov B.J. Qadimgi O'rta Osiyo shaharlari tarixi. Darslik. – T.: Fan va texnologiya, 2008.
47. Eshov B.J. Sivilizatsiya tizimida ilk shaharlar. – T.: Zar qalam, 2004.
48. Hasan Ato Abushiy. Turkiy qavmlar tarixi. – T.: Cho'lpon, 1993.
49. Ibrohimov A. Biz kim o'zbeklar – T.: Sharq, 2000.
50. Ibn Arabshoh. Amir Temur tarixi. Ikki jildlik. – T.: Mehnat, 1992.
51. Jabborov I. O'zbek xalqi etnografiyasi. – T.: O'qituvchi, 1994.
52. Levitin L. O'zbekiston tarixiy burilish pallasida. – T.: O'zbekiston, 2001.
53. Ma'naviyat yulduzlari. – T.: Meros, 2001.
54. Mirzo Ulug'bek. To'rt ulus tarixi. – T.: Cho'lpon, 1994.
55. Muhammadjonov A. Qadimgi Buxoro. – T.: Fan, 1991.
56. Murtazayeva R.X. O'zbekistonda millatlararo munosabatlar va bag'rikenglik. – T.: Universitet, 2007-y. – 184 b.
57. Murtazayeva R.X. va boshqalar. O'zbekiston tarixi. Darslik. – T.: 2003.
58. Nasimxon R. Turk xoqonligi. – T.: Meros, 1993.
59. Nizomul mulk. Siyosatnoma. – T.: Adolat, 1997.
60. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. – T.1-12. T.: O'zME davlat ilmiy nashriyoti, 2000-2006.
61. Polvonov N.T. O'zbekistonda ijtimoiy harakatlar va siyosiy partiya tarixi (Xorazm misolida). - T.: Universitet, 2007.
62. Shoniyozov K. O'zbek xalqining shakllanish jarayoni. – T., Fan, 2001.
63. Sulaymonova F. Sharq va G'arb. – T.: O'zbekiston, 1997.

64. Temur tuzuklari. – T.: G‘afur G‘ulom nashriyoti, 1991.
65. Yo‘ldoshev N. Bahovuddin Naqshband. – Buxoro, 1993.
66. Yunusova X.E. O‘zbekistonda millatlararo munosabatlar va ma’naviy jarayonlar (XX asr 80-yillari misolida). – T.: Abu matbuot-konsalt, 2009.
67. Yunusova X.E. O‘zbekistonda sovet davlatining milliy siyosati va uning oqibatlari (XX asr 80-yillari misolida). – T.: Zar qalam, 2005.
68. Yusuf Xos Hojib. Qutadg‘u bilig. – T.: Yulduzcha, 1990.
69. Zahiriddin Muhammad Bobur. Bobumoma. T.: Fan, 1960.
70. Ziyoyev A. O‘zbek davlatchiligi tarixi. – T.: Sharq, 2000.
71. Ziyoyev H. Turkistonda Rossiya tajovuzi va hukmronligiga qarshi kurash. – T.: Sharq, 1998.

Internet saytlari:

1. www.lex.uz
2. www.unilibrary.uz
3. www.stat.uz
4. www.natlib.uz
5. www.ziyonet.uz